

רשומות

הצעות חוק

25 ביולי 1977

1306

י' באב תשל"ז

עמוד

258

חוק לתיקון דיני עבירות חוץ, תשל"ז—1977

חוק לתיקון דיני עבירות חוץ, תשל"ז-1977

1. בחוק דיני עונשין (עבירות חוץ) [נוסח משולב], תשל"ג-1973 -
תיקון חוק דיני
העונשין
(עבירות חוץ)

(1) אחרי סעיף 4 יבוא:

4א. (א) בתי המשפט בישראל מוסמכים לשפוט לפי דיני ישראל
אזרח ישראלי או תושב ישראל שעשו בחוץ-לארץ מעשה אשר, אילו
נעשה בישראל, היה עבירה הנמנית עם העבירות הכלולות בתוספת לחוק
ההסגרה, תשי"ד-1954.²

"עבירה של
אזרח ישראלי
או תושב ישראל

(ב) נעברה עבירה כאמור במקום הנתון לשיפוט של מדינה
אחרת -

(1) לא יוגש כתב אישום לפי סעיף זה אלא אם המעשה הוא
גם עבירה לפי המשפט החל במקום ביצוע העבירה;

(2) לא יטיל בית המשפט בישראל על נאשם שהורשע עונש
חמור מהעונש שניתן היה להטיל עליו לפי המשפט החל במקום
ביצוע העבירה."

(2) בסעיף 7 (ג), אחרי "לפי סעיפים 3" יבוא "4א";

דברי הסבר

אכן, הפן האחר של העקרון שלפיו אין מדינה מסגרה את אזרחיה הוא, ככלל, שמדינה שאינה מסגרה את אזרחיה מסמיכה את בתי המשפט שלה לשפוט את אזרחיה על עבירות שעברו מחוץ למדינה, וזאת כדי למנוע הפיכת המדינה לעיר מקלט לעבריינים. אולם התפישה שלפיה כפופים אזרחי המדינה לשיפוט בתי המשפט של מדינתם גם על עבירות שביצעו מחוץ לה היא עקרונית ורחבה. הגיונה חל גם על אלה הקשורים למדינה רק מכוח היותם תושבים בה, ובודאי אין תפישה זו מותנית במקריזות קיומה או אי-קיומה של בקשת הסגרה. עקרון הסמכות הטריטוריאלית האקטיבית (סמכות המדינה על אזרחיה ותושביה גם כשהם בחוץ-לארץ) משמש משענת לעקרון הגורס שאין מסגרים אזרחים למדינה זרה, אולם הוא רחב ממנו.

מוצע לכן לקבוע זה בצד זה את שני העיקרים: האחד, שמדינת ישראל לא תסגיר את אזרחיה, והשני, שבתי המשפט בישראל יהיו מוסמכים לשפוט אזרח ישראלי או תושב ישראל על עבירות מוגדרות שעברו מחוץ לישראל אם חזרו אליה בטרם נתנו את הדין עליהם; ואם טרם

לפי החוק הקיים אין מגיעה להסגיר למדינה זרה אזרח ישראלי, אם נתקיימו לגביה התנאים הקבועים להסגרה בחוק ההסגרה, תשי"ד-1954. בהתאם לכך גם אמנות ההסגרה, שישראל חתומה עליהן, אינן מציבות סייגים להסגרת אזרחי המדינה. בנדון זו משמשת מדינת ישראל חריג שבמיעוט. סקירת אמנות ההסגרה שנחתמו בעולם מצביעה על כך שרק בכ-5% מכלל אמנות ההסגרה של המדינות אין סייגים ביחס להסגרת אזרחי המדינה המתבקשת (המדובר בשמונה אמנות, מתוכן שתיים של ישראל), ואילו ב-95% מן האמנות יש סייג להסגרת אזרחים, סייג מוחלט או סייג רשות. ישראל קשורה בהסכמי הסגרה עם מספר מדינות הנוקטות בשיטת האיסור של הסגרת אזרחיהן, ביניהם גם האמנה האירופית להסגרה, שעל פיה יש למדינה המתבקשת להסגיר את המבוקש ברירה להעמידו לדין על העבירה שעליה מבוקשת הסגרה. לא נראה רצוי להנציח מצב שבו המדינה המתבקשת חייבת להסגיר ואילו המדינה המבקשת אינה מסגירה בכך לל את אזרחיה אלא מעמידה אותם לדין בפני בתי המשפט שלה.

1 ס"ח תשל"ג, עמ' 36.

2 ס"ח תשי"ד, עמ' 174.

3 ס"ח תשי"ז, עמ' 159.

(3) אחרי סעיף 7 יבוא:

"ביצוע עונש
מאסר שהוטל
בחול"

7א. (א) הורשע אדם בחוץ לארץ בעבירה שבתי המשפט בישראל מוסמכים לשפוט עליה לפי סעיף 4א, נדון לעונש מאסר ולא נשא את ענשו כולו, רשאי שר המשפטים, על-פי בקשת המדינה שבה הורשע האדם, להורות שעונש המאסר או אותו חלק ממנו שטרם כוצע בחוץ לארץ יבוצע בישראל כאילו ניתן גזר הדין בבית משפט מוסמך בישראל ואין עוד ערעור עליו; מי שנדון בחוץ לארץ לעונש מוות, רואים אותו לענין זה כאילו נדון למאסר עולם.

(ב) שר המשפטים לא יורה על ביצוע עונש מאסר כאמור בסעיף קטן (א) אלא אם בית המשפט המוסמך להכריז על אדם כבר-הסגרה קבע שהנאשם היה בר-הסגרה לולא אזרחותו הישראלית, או אם הוא אזרח חוץ אך תושב ישראל - שהוא בר-הסגרה.

(ג) סעיפים 5 עד 7 לחוק ההסגרה, תשי"ד-1954, יחולו על מעצרו של אדם שסעיף קטן (א) חל עליו, בשינויים המחוייבים.

(ד) לענין סעיף זה, "מאסר" - לרבות כליאה בצורה כל שהיא, ואין נפקא מינה מה הם תנאיה.

2. במקום סעיף 1 לחוק ההסגרה, תשי"ד-1954, יבוא:

תיקון לחוק
ההסגרה

1. לא יוסגר אדם הנמצא בישראל לידי מדינה אחרת אלא אם הוא איננו אזרח ישראלי ואלא לפי חוק זה.

"אין להסגיר
אלא על פי חוק זה"

3. סעיף 1 יחול גם על עבירה שבוצעה לפני פרסומו של חוק זה ובלבד שהוגשה בקשה להסגרתו של הנאשם והיא נדחתה בגלל אזרחותו הישראלית בלבד.

הוראת מעבר

דברי הסבר

זהו נוסחו של סעיף 7 (א) לחוק דיני עונשין (עבירות חוץ) [נוסח משולב], תשל"ג-1973:
(א) לא יועמד אדם לדין לפי סעיפים 3 או 5 על מעשה או מחדל שהועמד עליו לדין בחוץ לארץ והורשע או זוכה.
זהו נוסחו של סעיף 1 לחוק ההסגרה, תשי"ד-1954:
1. לא יוסגר אדם הנמצא בישראל לידי מדינה אחרת אלא לפי חוק זה.

בנוסחו הסופי של החוק המוצע הוא יתקן גם את חוק העונשין, תשל"ז-1977, נוסח ממוזג שנקבע בוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת השמינית לפי סעיף 16 לסקודת סדרי השלטון והמשפט, תשי"ח-1948, ושיפורסם בספר החוקים בשבועות הקרובים.

נשא את העונש - יוסמך שר המשפטים להורות שישאו אותו בארץ.

סמכות השיפוט האמורה והסמכות להורות על ביצוע עונש לא יחולו רטרואקטיבית על עבירות שבוצעו לפני כניסתו לתוקף של החוק המוצע, כחריג אחד: הסמכויות האמורות יחולו לגבי עבירה שבוצעה לפני תחילתו של החוק אם הוגשה בקשה להסגרה בשל העבירה והבקשה נדחתה בשל אזרחותו הישראלית של המבוקש.

החוק המוצע בא בעקבות דו"ח ועדה בראשותו של כב' השופט ע. נתן בענין הסגרה. יש בחוק המוצע אימוץ והרחבה של רוח הדברים שנאמרו בכנסת ביום 9 בפברואר 1977 בדיון בהצעת חוק ההסגרה (תיקון), תשל"ה-1975, של חברי הכנסת בגין, אולמרט ואחרים.

